

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال چهاردهم

شنبه ۱۰ اسفند ماه ۱۳۳۶

شماره ۳۸۰۴

شماره مسلسل ۱۷۲

دوره نوزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۷۲

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه
چهارم اسفندماه ۱۳۳۶

فهرست مطالب:

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر امین - سلطانمراد بختیار - بزرگ ابراهیمی - قنات آبادی
- ۳) بیانات آقای سلطانمراد بختیار طبق ماده ۸۲ آئین نامه
- ۴) طرح و تصویب یک فوریت لایحه تقسیم ۲۳ میلیون دلار وام دریافتی از امریکا
- ۵) طرح و تصویب یک فوریت لایحه اصلاح ماده ۸ قانون برنامه صحرانی هفت ساله دوم
- ۶) شور دوم گزارش کمیسیون دارائی راجع به اراض فرود و توقف هواپیماها و ارسال بمجلس سنا
- ۷) بیانات بعد از دستور آقای دکتر شاهکار راجع به بحرین و جواب آقای نخست وزیر
- ۸) تعیین موقع جلسه بعد ختم جلسه

مجلس ساعت ده صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱) تصویب صورت مجلس

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: توماج - کاظم شیبانی - اسفندیاری - طباطبائی قمی - اکبر ذوالفقاری - دکتر ضیائی - تیمورتاش - نصیری - دکتر عمید - هرب شیبانی - دکتر فریدون افشار - دکتر مشیر فاطمی - مهران - صرف ازاده - ارباب - حشمتی - اورنگ - امامی

خونی - دهقان - کورس - مهندس شیبانی - دکتر هدایتی - دولتشاهی - بوربور - اخوان ابتهاج - مهندس فروقی - پروفسور اعلم - دکتر سید امامی
غائبین بی اجازه - آقایان: دکتر طاهری - سنندجی - اریه - کیکاوسی
رئیس - نظری نسبت بصورت مجلس نیست؟
(اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد

۲- بیانات قبل از دستور

آقایان: دکتر امین -

سلطانمراد بختیار - بزرگ

ابراهیمی - قنات آبادی

رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنم آقای دکتر شفیق امین
دکتر شفیق امین - بنده قبل از شروع عرایض می خواستم بمناسبت روز سوم اسفند که روز تاریخی برای ملت ایران است و با دست توانای اعلیحضرت رضا شاه کبیر که در حقیقت بانی ایران نو بود بروح شاهنشاه فقید درود فرستم امیدوارم که شاهنشاه محبوب اعلیحضرت همان محمد رضا شاه بهلوی بطوریکه عملاً چه از نظر سیاست داخلی چه از نظر سیاست خارجی در تمام قسمت ها و در تمام شئون نظریات عالی شاهنشاه فقید را تأیید و تکمیل تر فرموده اند امیدوارم موفق بوده و سعادت و عظمت مقام شامخ سلطنت و شخص شاهنشاه و خانواده جلیل سلطنت را از خداوند مسئلت من نمایم (احسن) در دنیای علم و صنعت و کار و فعالیت امروز ما با تحولات و تبدلات و جنگ و جدالهای جهانی از جنگ اول باینطرف مخصوصاً بعد از جنگ دوم ممالک متدینه و ملل راقیه بیش از پیش بعلم و دانش و فن و هنر اهمیت داده و عملاً احتیاج بشری را برای گردش دستگاه های فنی و اجتماعی و فرهنگی و بهداشتی و متأسفانه جنگی در اهمیت فرهنگ و تحصیل اطفال و جوانان بیشتر حس نموده اند و با مطالعات لازم در ازدیاد مدارس - از کوردستان و دیستان و دبیرستان و مدارس حرفه و عالی کوشش فراوان نموده اند و می نمایند و میدان بزرگ تحصیل و کسب علوم و دانش را برای عموم از دارا و مستمند باز گذاشته اند خوشبختانه در میهن عزیز ما هم علاقه به کسب علم و دانش و هنر زیاد شده و مخصوصاً بعد از مشروطیت کسب علم و دانش از انحصار طبقات مخصوص خارج شده و هر کسی می تواند طفل خود را به تحصیل بگذارد

و تا اندازه ای تحصیل کند و در دانشگاه ها هائی که از پول مملکت و دولت اداره می گردد تحصیل میکند و با علاقه و توجهات عالی شاهنشاه انشاالله امیدواریم روز بروز جامعه تر خواهد شد مخصوصاً به اجرای تعلیمات اجباری در همه جا مخصوصاً در آذربایجان که قاتون تصویب نموده و شاهنشاه هم اخیراً تا کید فرموده اند اجرا گردد بعد از جنگ اخیر که متأسفانه صدمات و ضرر و زیانی برای بشر و دنیای متمدن از جنگ و خونریزی حاصل شده از نظر علمی و فنی و اجتماعی و فرهنگی نتایج هم داده که امروزه مورد استفاده های بزرگ دنیای متمدن میباشد که امیدواریم همیشه در راه صلح و سعادت بشر مصرف شود مخصوصاً از نظر فرهنگی روز بروز مطالعات زیادتر می کنند و برای اطفال و جوانان از هر حیث وسایل تعلیم و تربیت فراهم تر میشود در اروپا و امریکا مخصوصاً مدارس عالی و دانشگاه ها با در نظر گرفتن اصول تعلیم و تربیت و روان شناسی تکمیل نموده اند که محصل از حیث علم و فن و ثوری و یراتیک استفاده کامل از قسمت های مختلف علوم و صنعت و پزشکی نمایند جوانان میهن ما هم در داخله و خارجه علاقه مفرط و عشق سرشاری بتکمیل معلومات و تحصیل در مدارس عالی نشان میدهند و عملاً صلاحیت خود را از حیث هوش و ذکاوت و کار و عمل در داخل و خارج کشور ثابت نموده اند امروز بیش از ده هزار نفر محصل ایرانی در ممالک اروپا و امریکا بتحصیل مشغول هستند از سال ۱۳۰۷ چندین دوره صد نفری باهمت و علاقه شاهنشاه فقید که روحش شاد باد با اروپا رفتند و اکثر آنها از مقامهای

صبح می آید تا بعد از ظهر کابینه می آورد کابینه می رود فرج بابی ناناوا نان بورد نمیداد کابینه میباید خدمت است یا نه؟ آقایان میدانند این وضعیت امنیت کشور شاهنشاهی ایران قبل از ۱۲۹۹ بود (دکتر امیر حکمت - خزانه اش را بفرمائید) خزانه را کاری ندارم بگورم هم گفتم مدیر کل دارائی هم گفت که برو بشاه بگو که پرداخت حقوق تو مربوط با اجازه فلان سفارتخانه است (یکی از نمایندگان - از این حرف ها زبند) خلاف عرض نمی کنم قبل از ۱۹۹۱ را عرض میکنم که میدانید چه خبر بوده است و آنکسانی که میگویند برو و بگویم خجالت بکشند در ۹۹ یکی از ایادی آزادخواه مملکت دراز اشتباهی که کرده بودم فوای اجنبی را وارد خاک ایران کرد بطوریکه تا متعجب آمدند يك قوه اجنبی دیگری در مقابل آن عقب نشینی کرد رفت بهمدان تهران در معرض خطر اغفال بود این آقای سعداله درویش که الان عضو هیئت مدیره کارخانجات قند است یا صفر ازلی چی بایک کشتی خارجی بیابلس حمله کرد و باطل و با بلسر و تمام منطقه مازندران را اشغال کرد این سه پدید آتی اولی فرمانده فوای مازندران بود عقب نشست بعد از او هم سر لشکر شیانی از آنطرف از راه متعجب داشتند بفرزین می آمدند وضع مملکت اینطور بود راه آذوقه تهران بسته بود بیل مرحوم امیر مکرملار لاریجانی و سیف الله خان سواد کوهی و امیر معظم سواد کوهی و قائم مقام و جهان شاه خان افشار يك خرد هم جلوتر بیابید خوانین شاهسون و بعد هم مصدق السلطنه ابوالملمه تحریک میکرد از احمد آباد که گندم به تهران نیاید و مردم گرسنه می ماندند بعد معاون وزیر مالیه میشد بعد مخبر الملک وزیر مالیه را مستأجل میکرد خودش وزیر مالیه میشد این وضع مملکت بود صحیح است یا نه؟ (چند نفر از نمایندگان - صحیح است) بزرگترین خدمتگزار مملکت کمیته مجازات شده بود آنهم باقتل و ترور عمومی این جمشید اعلام مرحوم نصرت الدوله بی تقصیر که هیچ تقصیری نداشت روی منافع شخصی که بود خودش را ملوث کرد این بود وضع مملکت قبل از کودتا اینجا باید سرتیپ صفاری را شاهد بگیریم در جنگ رشت بنسبت يك به سی و پنج یعنی اگر یک نفر فراق در جنگ برای دفاع شرکت میکرد ۳۵ نفر در مقابلش با اسلحه مجهز بود کار را بجائی رساندند که روز بعد قربان در انار کل جلوی غازیان ۷۰۰ نفر از سربازان ایران در عرض يك ساعت یکم قید شد ۱۶ نفر مجروح شد آمدیم بمنجیل تجمع کردیم گفتیم عقب نشینی ما شروع شد آنجا تمهید سفر شد در اثر فشار بطوری مستأجل شدیم که دیگر موضوع عقب نشینی در کار نبود فرار بود

(احسن) حقیقت میگویم خودم اقرار می کنم تنها قسمتی که توانست خودش را جمع آوری بکند از بی بازار بود و بطرف فومن رضاشاه کبیر بود با آن قسمتی که در دست داشت بنده هم بعد از ظهر در رشت مأمور شدم که بروم با عبدالحمید تقی که بعد ما در بهبهان کشته شد و عضو نظامی جنگل میرزا کوچک خان بود مذاکره بکنم که اینده که عقب نشینی می کنند مورد تجاوز میرزا کوچک خان واقع نشوند در قصبه زیدق چهار کیلومتری فومن برضا شاه کبیر بر خوردیم و پنج فرماندار آذربایجان تهران بود احياناً فکر میکنم در حضورش بهبودی پدر مهندس بهبودی باید الله خان بود داشت قدم بیزد سلام عرض کردم اول از من پرسید که چه طور شد گفتم این طور شد که چرا آمدی گفتم که با آنچه فرمودند میرزا کوچک خان با ما موافقت کرد که ما از اینجا رد بشویم و از ما پذیرائی هم کرد و همیقتدر برای ما کافی است ببخشید تاریخ می گویم قصبه زیدق نیست گوش کنید (بفرمائید) در حین صحبت بارشاه کبیر کشتی خارجی بیابلس حمله کرد و باطل و با بلسر و تمام منطقه مازندران را اشغال کرد این سه پدید آتی اولی فرمانده فوای مازندران بود عقب نشست بعد از او هم سر لشکر شیانی از آنطرف از راه متعجب داشتند بفرزین می آمدند وضع مملکت اینطور بود راه آذوقه تهران بسته بود بیل مرحوم امیر مکرملار لاریجانی و سیف الله خان سواد کوهی و امیر معظم سواد کوهی و قائم مقام و جهان شاه خان افشار يك خرد هم جلوتر بیابید خوانین شاهسون و بعد هم مصدق السلطنه ابوالملمه تحریک میکرد از احمد آباد که گندم به تهران نیاید و مردم گرسنه می ماندند بعد معاون وزیر مالیه میشد بعد مخبر الملک وزیر مالیه را مستأجل میکرد خودش وزیر مالیه میشد این وضع مملکت بود صحیح است یا نه؟ (چند نفر از نمایندگان - صحیح است) بزرگترین خدمتگزار مملکت کمیته مجازات شده بود آنهم باقتل و ترور عمومی این جمشید اعلام مرحوم نصرت الدوله بی تقصیر که هیچ تقصیری نداشت روی منافع شخصی که بود خودش را ملوث کرد این بود وضع مملکت قبل از کودتا اینجا باید سرتیپ صفاری را شاهد بگیریم در جنگ رشت بنسبت يك به سی و پنج یعنی اگر یک نفر فراق در جنگ برای دفاع شرکت میکرد ۳۵ نفر در مقابلش با اسلحه مجهز بود کار را بجائی رساندند که روز بعد قربان در انار کل جلوی غازیان ۷۰۰ نفر از سربازان ایران در عرض يك ساعت یکم قید شد ۱۶ نفر مجروح شد آمدیم بمنجیل تجمع کردیم گفتیم عقب نشینی ما شروع شد آنجا تمهید سفر شد در اثر فشار بطوری مستأجل شدیم که دیگر موضوع عقب نشینی در کار نبود فرار بود

خلع سلاح بما بدهد چون میدانیم که در تحت مضیقه و فشار است اجرای امر نخواهیم کرد اینهم که شما میگویند از بیول شما اعاشه میکنیم من مرد میکنم این پول نفت مملکت ماست و مال ملت ما است که شما بخوریم عدهای هم از مردمان سیویلین تصور نکنند بپرداز آنکه شام خوردیم امر فرمودند که سیویلها بروند من با افسران کار دارم استدعا میکنم این چند کلمه را درست گوش بکنید افسران را حلقه کردند دور خودش فرمودند عزیزان من ، فرزندان من ، من از خدمت شما راضی هستم و تقدیر میکنم ولی يك عیب دارم و آن اینست که تابع روح فرماندهی هستید ابتکار آ و مستلا فکر نمیکنید وقتی شیانی فرمانده شاه است لاهوتی را منکوب میکنید امان الله میرزا فرمانده است اسمعیل آقا را خلع سلاح میکنید وقتی عبداللله خان است راهمی سازید و آبادی میکنید وقتی محمد حسین خان آبرم مرد قانع کنند و پاوه همکاری کنند همه از زیر باز در رفته میگویند ای بابا بگنار برود اگر هر روز آن آقایان ابوالملمه های قلابی و آن آقایانی که واقعا مؤثر بودند هر دستشان با این مردم کاری میکردند ادعای مملکت چندین برابر امروز بود نکردند یا منقبت نداشتند یا متان نشان در خطر بود یا سلیقه شان کج بود من نمیدانم ببخشید هم اینها از آزوری حافظه میکنیم من شرح نمیدم که توی همین شهر دم این خیابان ناصر خسرو پرویز خان خرقانی یا ته بازار حسین بوجار و اسمعیل خونریز، توی بازار فرج بابی و میرزا علی اکبر ساعت ساز با عمده اشع پهلوان و سید محمد اسلامبولچی فرمانروایی و فرمانفرمایی میکردند همه را خوابانده شر اقبال السلطنه ها و سبقتوها و خزعلها و هر چه بود و نبود همه آنکسانی که این مملکت را آنروز بیدبختی انداخته بودند و اغلب آلت فعل یکده از همین ابوالملمه ها بودند خوابانده ملت توانست بفهمد که رضاشاه کیست که در همین مجلس روزنهم آبان باو رای سلطنت دادند (پرفسور اعلم قدر رضاشاه را تاریخ میدانند) دکترا امین - اینهم تاریخ است) بنده هم تاریخ عرض میکنم وقتی صوری شمارا بی جهت و بی تقصیر و معصوم کشتند من تهران بودم شاگرد مدرسه بودم، بنده دوتا از خاطراتی که از این مرد بزرگ دارم برایتان میگویم (پرفسور اعلم - رضاشاه بزرگترین شاهان ایرانست) در شهریور ۱۳۰۶ بادستگاه سلطنت وارد آذربایجان شدیم سید امیر احمدی فرمانده لشکر بود من هم افسر لشکر بودم شبی دستور فرمود که شامی تهیه بکنند

داده اند استفاده میکنند بزرگ ابراهیمی - فرمودند که شامی تهیه بکنید من با افسران زیر دستم شام بخورم برای ما خیلی افتخار بود که با يك مرد بزرگ تاریخ با یادشاهان شام بخوریم عدهای هم از مردمان سیویلین تصور نکنند بپرداز آنکه شام خوردیم امر فرمودند که سیویلها بروند من با افسران کار دارم استدعا میکنم این چند کلمه را درست گوش بکنید افسران را حلقه کردند دور خودش فرمودند عزیزان من ، فرزندان من ، من از خدمت شما راضی هستم و تقدیر میکنم ولی يك عیب دارم و آن اینست که تابع روح فرماندهی هستید ابتکار آ و مستلا فکر نمیکنید وقتی شیانی فرمانده شاه است لاهوتی را منکوب میکنید امان الله میرزا فرمانده است اسمعیل آقا را خلع سلاح میکنید وقتی عبداللله خان است راهمی سازید و آبادی میکنید وقتی محمد حسین خان آبرم مرد قانع کنند و پاوه همکاری کنند همه از زیر باز در رفته میگویند ای بابا بگنار برود اگر هر روز آن آقایان ابوالملمه های قلابی و آن آقایانی که واقعا مؤثر بودند هر دستشان با این مردم کاری میکردند ادعای مملکت چندین برابر امروز بود نکردند یا منقبت نداشتند یا متان نشان در خطر بود یا سلیقه شان کج بود من نمیدانم ببخشید هم اینها از آزوری حافظه میکنیم من شرح نمیدم که توی همین شهر دم این خیابان ناصر خسرو پرویز خان خرقانی یا ته بازار حسین بوجار و اسمعیل خونریز، توی بازار فرج بابی و میرزا علی اکبر ساعت ساز با عمده اشع پهلوان و سید محمد اسلامبولچی فرمانروایی و فرمانفرمایی میکردند همه را خوابانده شر اقبال السلطنه ها و سبقتوها و خزعلها و هر چه بود و نبود همه آنکسانی که این مملکت را آنروز بیدبختی انداخته بودند و اغلب آلت فعل یکده از همین ابوالملمه ها بودند خوابانده ملت توانست بفهمد که رضاشاه کیست که در همین مجلس روزنهم آبان باو رای سلطنت دادند (پرفسور اعلم قدر رضاشاه را تاریخ میدانند) دکترا امین - اینهم تاریخ است) بنده هم تاریخ عرض میکنم وقتی صوری شمارا بی جهت و بی تقصیر و معصوم کشتند من تهران بودم شاگرد مدرسه بودم، بنده دوتا از خاطراتی که از این مرد بزرگ دارم برایتان میگویم (پرفسور اعلم - رضاشاه بزرگترین شاهان ایرانست) در شهریور ۱۳۰۶ بادستگاه سلطنت وارد آذربایجان شدیم سید امیر احمدی فرمانده لشکر بودم شبی دستور فرمود که شامی تهیه بکنند

منتهی استعداد بیشتری نشان داده بودند (یک نفر از نمایندگان - کی بود) خودتان بهتر می دانید ولی شکر می کنم خدا را که فرزند نیرومند او بعد از آن توانست است با تمام مشکلاتی که ابوالملمه های دروغی کلاسه های قدیمی مملکت در مقابل او فراهم کردند موفق بشود و مملکت ما را بهمان وضع زمان پدر بزرگوارش بطرف ترقی برود

رئیس - آقای بزرگ ابراهیمی ابوالله کی بود؟

بزرگ ابراهیمی - قربان مصدق السلطنه ها

رئیس - بله درست است بفرمائید بزرگ ابراهیمی - بهر صورت اجازه میخوام بروح بزرگوار آن مرد تعظیم کنم و درود بفرستم بر روانی که باعث رنسانس ایران است (صحیح است احسن) و دعا میکنم که خداوند این پادشاه بزرگوار و این فرزند برومند او را برای ما حفظ کند (انشاءالله) و ملت ایران در اثر توجهاتش پیشرفت بکند (احسن است احسن) بنده چند دقیقه از وقتم که باقی مانده به آقای قنات آبادی می دهم

رئیس - یک نفر دیگر بشما وقت داده و دیگر شما نمیتوانید بدیگری بدهید اگر آقای مجید ابراهیمی بدهند آقای قنات آبادی میتوانند صحبت کنند (مجید ابراهیمی - بنده بقیه وقت را به آقای قنات آبادی میدهم) بسیار خوب بفرمائید آقای قنات آبادی

قنات آبادی - بنده قبل از اینکه وارد مطلب بشوم يك سؤالی از دولت کرده ام که الساعة تقدیم مقام ریاست میکنم و متن سؤال من اینست که از دولت پرسیده ام که در ظرف چهار سال گذشته چه رسا و چه بوسیله سازمان برنامه بکارخانجات اصفهان چه مقداری کمک شده بطور افراد واحد و واحدا این مطلب البته در موقع خودش در مجلس مطرح میشود و آنوقت ثابت میشود که اطلاعاتی که حزب معترم مردم راجع بکمک بکارخانجات اصفهان در اختیار دارند تا چه حد صحیح بوده است یا نبوده است این سؤال تقدیم مقام ریاست میشود و اما راجع با دعای نامه ای که جناب آقای سلطان مراد بختیار دوست محترم بنده علیه آقای میراشرفی قرائت فرمودند اساساً این مطلب را عرض کنم که بنده سهم خودم بسیار خوشوقتم و خوشنودم و به آینده مملکت امیدوارم که جناب آقای سلطان مراد بختیار و رفقای محترم ایشان دست مردانگی و همت بکنند گذاشته اند و میخواهند از طبقه کارگر این مملکت حمایت و نگاهداری کنند این را جدی خواستم بگویم این عرض من هیچ ابهام و ابهامی ندارد زیرا من معتقدم وقتی طبقه مملکت ببقا و استقلال این مملکت از طبقه کارگر

حمایت بکنند هیچ موفقی این طبقه گمراه نمیشوند و اما نوموینینی و من پیشش مو تو ابرو من اشارتهای ابرو يك خورده دیدم را باز تر و وسیعتر بکنید اشارتهای ابرو را هم خواهید دید موضوع کارگر و گرفتاری های کارگر و محرومیت کارگر مطالب بسیار صحیحی است و باید رفیع گرفتاری اینها بشود ولی دوست از جنم و عزیز من هیچوقت در دنیا برای حل هیچ مسئله و هیچ مشکلی چوبه را بمعلول نزنده اند یعنی میروند به پیش قدم این طور شده است چرا کارگر بیکار شده است چرا کارخانه تعطیل شده است چرا یک عده ای که شمارای آنها دلسوزی کردید و من هم بکمک شما وجداناً از صمیم قلب برای آنها دلسوزی می کنم در این موقع سال بیکارند آقای عزیز خوشحالم در خلال فرمایشاتن وقتی که کلمه ۸ میلیون تومان را فرمودید بالفظ ماضی استعمال کردید یعنی گفته بودید که کمک کردند آقایان آن قبل از تصدی مهدی میراشرفی است من این سؤال را مخصوصاً کردم که مجلس محترم و آقایان محترم بدانند که در موقع تصدی مهدی میر اشرفی دستگاه کمک نکرده و سازمان برنامه هم ابدأ کمک نکرده است هیچ یابان که اگر یکصدم پولی که دستگاه جان مولم حیث و میل کرد و يك وجب راه در این مملکت نساخت سازمان برنامه حسن نیت بخرج می داد و کمک می کرد این مؤسسه کار می کرد و با آچین وضعی پیدا نمیشد من باب مثال عرض میکنم آقا راجع بآن کلمه ای که جناب عالی فرمودید بنام حزب مردم اولاً آقایان این مطلب را بشما بگویم والله وباللله بشارت پیغمبر و اجداد طاهرینم قسم که اگر من با مهدی میراشرفی دوست هم نبودم صرفاً باینکه در گذشته شهادت وفدا کارهای او را در راه وطن و مملکت میدیدم از او دفاع میکردم چه رسد که من با او دوست هستم حرف مجلس ما خود همیشه افراد واحد و واحدا این مطلب البته در موقع خودش در مجلس مطرح میشود و آنوقت ثابت میشود که اطلاعاتی که حزب معترم مردم راجع بکمک بکارخانجات اصفهان در اختیار دارند تا چه حد صحیح بوده است یا نبوده است این سؤال تقدیم مقام ریاست میشود و اما راجع با دعای نامه ای که جناب آقای سلطان مراد بختیار دوست محترم بنده علیه آقای میراشرفی قرائت فرمودند اساساً این مطلب را عرض کنم که بنده سهم خودم بسیار خوشوقتم و خوشنودم و به آینده مملکت امیدوارم که جناب آقای سلطان مراد بختیار و رفقای محترم ایشان دست مردانگی و همت بکنند گذاشته اند و میخواهند از طبقه کارگر این مملکت حمایت و نگاهداری کنند این را جدی خواستم بگویم این عرض من هیچ ابهام و ابهامی ندارد زیرا من معتقدم وقتی طبقه مملکت ببقا و استقلال این مملکت از طبقه کارگر

گفتم آقایان شما اگر مردید اگر با اصول و شرافت یابند بدین خواهش میکنم بکنند از طرف شما بیاید اساعه بامن که شمس قنات آبادی هستم بروم محضر و همی کاخی را که گراور کرده من همین اساعه بشما صلح میکنم این صحیح نیست که آدم در مبارزه با احقاق حق هر چه دلش میخواهد بگوید جناب آقای سلطان مراد بختیار بنده الان این مطلب را در این مقام رسمی عرض میکنم و فرها هم سندش را خدمت شما تقدیم میکنم هر استفاده ای که بعد از تصدی این کارخانه از طرف مهدی میر اشرفی شده بلاعوض بجزب محترم مردم تقدیم میکنم و فردا هم سندش را تقدیم میکنم این عرضی که کردم چون یقین دارم و قطع دارم که میراشرفی این کار را خواهد کرد بضرر قاطع میگویم موضوع ساختمان هائی که فرمودید هیچ ساختمانی هیچ بنائی بعد از تصدی ایشان بکارخانه اصلاً بوجود نیامده است شیخ خودتان می دانید قبل از اینکه کارخانه به تصدی ایشان در بیاید بعضی اوقات باشما توی این کارخانه بوده این ساختمان مال قبل از تصدی ایشان در کارخانه بوده است نه بعد و هیچ بنائی بعد از تصدی ایشان بوجود نیامده اما يك مطلبی هست چون من در جریان اینکار از همان جهتی که جناب آقای سلطان مراد بختیار دلشان میسوزد یعنی از همان جهت حمایت کارگران مدتهاست در آمد و رفت هستم چندین مرتبه مزاحم آقای دکترا قبیل نقضت وزیر شدم و چندین مرتبه او امرایشان صادر شد که کیسویونی تشکیل شود و سازمان برنامه این مطلب را حل کند متأسفانه عرض کردم يك سرسوزن حسن نیت از طرف دستگاه سازمان برنامه وجود نداشت که این مطلب را حل کند البته وقتی که سؤال من مطرح شد این مطالب روشن می شود که آیا دولت و سازمان برنامه باین کارخانه کمک کرده است یا خیر؟ این بود عرضم

۳. بیانات آقای سلطان مراد بختیار طبق ماده ۸۲ آیین نامه سلطان مراد بختیار - بنده بر طبق ماده ۸۲ عرضی دارم اجازه میفرمائید عرض کنم؟

رئیس - بفرمائید

سلطان مراد بختیار - جناب آقای قنات آبادی عرایضی دارم نسبت به این موضوع بفرمائید

بختیار - ایشان مدعی بودند که بنده شصت و هشت میلیون داده شد بنده اینطور نگفتم ولی گفتم وقتی کارخانه تحویل ایشان شده هنوز مواد اولیه از کارخانه خارج نشده بود و اجناس موجودی و مواد اولیه با ایشان تحویل داده شد و بنده تمام این صورت مجلس ها را پشت همین تریبون ارا میبدم و بنده کسی نیستم که از این حرفها بترسم و بیدی هم نیستم که از این اداها بلرزم

قنات آبادی - بنده هم طبق ماده ۸۲ عرایضی دارم

رئیس - این مملکت کار هم دارد و برای مباحثه و مشاره مجالس نیست

قنات آبادی - ایشان طبق ماده ۸۲ استفاده کردند بنده هم طبق اجازه مقام ریاست میخوام از همان ماده استفاده کنم ایشان شعرشان را گفتند اجازه بفرمائید بنده هم بگویم

رئیس - ایشان بشما نسبتی ندارند که شما جواب بدهید

قنات آبادی - مگر بنده با ایشان نسبتی دارم؟ اجازه بفرمائید بابت بنده محفوظ بماند

رئیس - نمیشود آخر آنوقت ایشان هم می آیند دوماه از ماده ۸۲ استفاده میکنند و اینکه نمیشود ما کارهای دیگری هم داریم

۴ - طرح و تصویب يك فوریت لایحه تقسیم ۲۳ میلیون دلار وام دریافتی از آمریکا

رئیس - در جلسه قبل لایحه ای از طرف دولت راجع به تقسیم ۲۳ میلیون دلار تقدیم شد باید فوریت که الحاقاً

میشود و فوریت آن مطرح است (شرح زیر قرائت شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی چون در لایحه تقدیمی ضمن شماره ۶۲۱۱ مورخ ۲۳/۶/۱۳۳۶ راجع به استفاده از مبلغ بیست و سه میلیون دلار قسمتی از ۱۰۰ میلیون دلار وام موضوع تبصره ۲ قانون تحصیل اعتبار از کشورهای متحده آمریکا و انگلستان تغییری داده شده لهذا بجای لایحه تقدیمی مذکور ماده واحده زیر تقدیم و استدعای تصویب آنرا بقیدیک فوریت دارد:

ماده واحده - وزارت دارائی اجازه داده میشود مبلغ بیست و سه میلیون دلار قسمتی از وام آمریکا موضوع تبصره ۲ قانون تحصیل اعتبار از ممالک متحده آمریکا و انگلستان را دریافت و هم ارز ریالی آنرا که بالغه ۱۷۴۸ میلیون ریال خواهد شد بطریق زیر در اختیار سازمان برنامه و بانک های رهنی و ساختمانی بگذارد:

۱- در وجه سازمان برنامه ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۲- در وجه بانک رهنی ۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال

۳- در وجه بانک ساختمانی ۴۴۸۰۰۰۰۰ ریال

تبصره ۱- سازمان برنامه در مقابل مبلغ دریافتی مذکور مبلغ ۱۰۰۰ میلیون ریال از درآمد نفت در وجه وزارت دارائی پرداخت خواهد نمود که بصرف بودجه کل کشور برسد

تبصره ۲- استفاده بانک رهنی بر طبق برنامه خواهد بود که بوسیله وزارت دارائی تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید همچنین استفاده بانک ساختمانی بر طبق برنامه ای خواهد بود که بوسیله وزارت دارائی و کشاورزی تهیه و بتصویب هیئت وزیران برسد

تبصره ۳- وزارت دارائی اجازه دارد آن قسمت از وجوهی را که در نتیجه معاملات مربوط بقانون ۴۸۰ دولت آمریکا (فروش مازاد محصولات کشاورزی آمریکا) بصورت وام قابل استفاده است اخذ و برای تکمیل باند فرودگاه مهر آباد و کمک ببنایک های صنعتی و معدنی اعم از دولتی و یا غیردولتی اختصاص دهد

نخست وزیر - دکتر آقبال وزیر دارائی - ناصر رئیس - فوریت لایحه مطرح است آقای اردلان موافق رئیس - بنا بر این مخالفی نیست رأی گرفته می شود بقرورت آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد

۵- طرح و تصویب یک فوریت لایحه اصلاح ماده ۸ قانون برنامه عمرانی هفت ساله دوم

رئیس - لایحه ای هم که راجع باصلاح قانون سازمان برنامه است که نسبت بآن هم تقاضای فوریت شده که قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی بطوریکه خاطر آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی مستعضر است احتیاجات دولت و پرداخت هزینه های ضروری بر اساس درآمد های مالیاتی و مالیاتی که تا آخر سال ۱۳۳۶ از درآمد نفت در اختیار وزارت دارائی گذارده شده بیا به گزارشی گردیده است چون سهمیه ای که از عواید نفت در سال ۱۳۳۷ طبق بند الف ماده (۸) قانون سازمان برنامه بایستی برای رفع نیازمنتهای دولت در اختیار وزارت دارائی گذارده شود کمتر از سال ۱۳۳۶ تعیین گردیده و درآمد عمومی کشور با سهمیه مزبور احتیاجات سال ۱۳۳۷ دولت را تأمین نمی نماید برای اصلاح ماده فوق الذکر و اینکه در درآمد نفت بر اساس پرداخت های سال جاری در اختیار سازمان برنامه گذارده شود ماده واحده ذیل را با قیدیک فوریت تقدیم و استدعای تصویب آن را دارد

قانون اصلاح ماده ۸ قانون برنامه عمرانی هفت ساله دوم
ماده ۱- از اول سال ۱۳۳۷ تا پایان دوره برنامه هفت ساله دوم کل عواید نفت اعم از مالیات بر درآمد و پرداخت مشخص بین سازمان برنامه و وزارت دارائی و شریک ملی نفت ایران بترتیب مشروح زیر تقسیم خواهد شد

در سال ۳۳۷ الف) سهم سازمان برنامه هشتاد درصد (۸۰٪) از ۱۸۸ میلیون دلار

ب) سهم شرکت ملی نفت ایران بیست درصد (۲۰٪) از ۱۸۸ میلیون دلار

ج) سهم وزارت دارائی بیست درصد (۲۰٪) از ۱۸۸ میلیون دلار بعلاوه آنچه اضافه بر ۱۸۸ میلیون دلار عاید شود

از ابتدای سال ۱۳۳۸ تا اول مهرماه ۱۳۴۱ انتهای دوره برنامه هفت ساله دوم

الف) سهم سازمان برنامه هشتاد درصد (۸۰٪) از کل عواید نفت اعم از مالیات بر درآمد و پرداخت مشخص

ب) سهم شرکت ملی نفت ایران بازده درصد کل عواید نفت

ج) سهم وزارت دارائی بقیه آنچه از کل عواید نفت باقی خواهد ماند

ماده ۳- چون بر اثر اجرای این قانون سهم سازمان برنامه از عواید نفت تقلیل پیدا

میکند سازمان برنامه اجازه داده میشود از اول سال ۱۳۳۷ تاخاتمه دوره برنامه هفت ساله دوم تا حدود برنامه های مصوب باضافه مخارجی که برای تهیه و استفاده از وام تعلق میگردد درام تحصیل نماید

رئیس - وام چیست؟ وام دیگر برای این مملکت پس است (بیهانی - اصلاح حق ندارند ضمن این لایحه لایحه وام بیارند) بقیه لایحه را بخوانید (اینطور خوانده شد) که از محل عواید نفت در سالهای بعد از دوره برنامه هفتساله دوم از طرف دولت مسترد شود در هر مورد سازمان برنامه مذاکرات لازم را با مؤسسات وام دهند بپردازد و در هر مورد طرح قرارداد وام را تهیه و امضاء نماید و پس از تصویب مجلسین بمرحله اجراء بگذارد

نخست وزیر - دکتر آقبال وزیر دارائی - ناصر رئیس - فوریت مطرح است آقای دکتر پیرنیا - بنده چون بااصل فکر یعنی اینکه قسمتی از درآمد مملکت را و در آمد حاصله از عواید نفت را از برنامه عمرانی و اقتصادی مملکت مجزا بکنیم و اورا اختصاص بکسر بودجه و مخارج جاری اداری بدهیم مخالف هستم این جهت با فوریت این لایحه مخالف هستم دلایل مخالفتم را باین فکر که در حقیقت یک فتح باب بسیار خطرناکی است که بتدریج در طی سنوات آینده متدرجا ممکن است که درآمد مملکت از عواید نفت بیشتر بمصارف بودجه ای و احتیاجات بودجه ای اختصاص داده شود این را در موقع مقتضی بمرض مجلس شورای ملی خواهم رساند فقط در این جا عرض میکنم که در هر دور و در هر زمانی یک جامعه یا یک مملکتی یک سقف های اساسی دارد

رئیس - آقای دکتر راجع با فوریت مطرح است

دکتر پیرنیا - اطاعت میکنم در ممالکی مثل مملکت ما و ممالکی که وضع صنعتی و اقتصادی آنها شبیه مملکت ما است بهترین هدف ملی و اساسی آن ممالک ترقی اقتصادی و ترقی صنعتی است و همین مسئله در این مملکت با هدف اساسی دولت قرار بگیرد و تمام منابع و قوا و کوشش دولت باید صرف پیش بردن مملکت در طریق ترقی و توسعه و پیشرفت صنعتی بشود در ممالکی که یک درآمدهائی باین ترتیب ندارند جهد می کنند مبالغ هنگفتی بوسیله مالیات از عواید عمومی وصول بکنند و آنرا بصرف توسعه صنعتی و ترقی مملکتشان می رسانند حالما در این توقع این عمل را نمی کنیم و علاوه بر اقدام بکنیم یک درآمد های مسلمی که برای اینکار داریم ۲۵ درصد از آنها را کسر بکنیم و اختصاص بدهیم بودجه مملکت به چه چه این متعلق

با مصالح و منافع جامعه ایرانی نیست و یک اقدامی است بر علیه ترقی و تعالی و توسعه اقتصادی و صنعتی مملکت ایران رئیس - آقای عبیدی نوری موافقت می کنید (بله) بفرمائید

عبیدی نوری - بنده با اساس این فکر موافقت نمی کنم که این فکر عملی شود چون سازمان برنامه که در حال حاضر ادعای عمران و صنعتی کردن مملکت را دارد متأسفانه این ادعا بصورتی در آمده است که جز خرج مطالعه و ریختن پول مملکت به یک جریاناتی که قسمت عمده اش خرج جاری است جناب آقای دکتر پیرنیا از این صورت خارج بشود و بیاید در اختیار مقامی دیروز شنیدیم که پل لوشان که یکی از پلهائی است که راه ارتباط بین رشت و تهران است دارد خراب می شود و چند روز دیگر راه رشت بتهران قطع می شود برای یک چنین پلی وزارت راه صد هزار تومان پول ندارد که این پل را نگاهدارد و این راه را حفظ کند در سازمان برنامه این گزارش که به مرضستان رسیده و بنده مطالعه میکنم و هر روز در روزنامه خورد می نویسم و بیلاردها پول باسم مطالعه ازین می رود اینکه جناب عالی می فرمائید بنده هم جدا موافقم که مایول نظر را اختصاص بدهیم برای برنامه های عمرانی و صنعتی ولی آیا این برنامه عمرانی است که ما در سازمان برنامه داریم؟ من قطع دارم که بسیاری از وجوه سازمان برنامه خرج ادارات است قسمتی که کومک به وزارت بهداشت می کند الان چندماه از حقوق اطباء داده نشده غیر از این است؟ بنده معتقد هستم اگر حقیقت امر را ما بخواهیم برسیم بایستی این برنامه هفت ساله خودمان را بریم بصورت طرحهای واقعی و حقیقی (صیحیح است) عمرانی و پیشرفت صنعتی که هر کدام از این پروژه ها فی حد ذاته مثل همه جای دنیا قابل اجرا و پیشرفت و برکت و استهلاک و عوائد داشته باشد اگر یک چنین چیزی داریم بنده معتقدم که صد درصد عوائد نفت را اختصاص بدهیم باین کار ولی در حال حاضر که دو سال و نیم است از عمر برنامه ۷ ساله دوم میگذرد شما یکی از برنامه هائی که در این مدت ۲ سال و نیم اجرا شده باشد به بنده نشان بدهید که ما معتقد باشیم که یک برنامه عمرانی یا صنعتی ما اجرا شده و این کار کار تولیدی است و عوائدش ممکن است به مملکت نفع برساند بنا بر این بنده نشان بدهید که ما معتقد باشیم که یک برنامه عمرانی یا صنعتی ما اجرا شده و این کار کار تولیدی است و عوائدش ممکن است به مملکت نفع برساند بنا بر این بنده معتقدم که در یک چنین موقعی که مملکت وضع پولیش به این شکل است که هنوز

بودجه مملکت با صراحتی که جناب آقای نخست وزیر بمرض آقایان رسانید معلوم نیست که هنوز خرج و دخلش قابل تطبیق هست این راهها را پیدا کردند که یکی همین راه است که از بودجه نفت باید قسمت بیشتری را بدولت برسانیم این کار کار فوری و صریحی است البته در قسمت وام همانطوریکه عرض کردم و آقایان موافقت معلوم نیست در اصل اعتبار سازمان برنامه چه نظر هائی هست بعلاوه بنده خیال نمیکنم که بشود موضوع وام را در یک همچو ماده واحده گذرانید و گذار نمی کنم مجلس شورای ملی موافق باشد که پیش از همان هفتاد و پنج میلیون وامی که سازمان برنامه داده شده مابین ما و دولت رشت را بعد از ۷ سال از حالاً کسر بکنیم و بدهیم این را بنده هم مخالف و تخیال نمیکنم که مجلس شورای ملی هم موافق باشد (صحیح است) اما اینکه مابین ما و دولت رشت در کیفیت از اعتبارات سازمان برنامه تسلیم دولت بکنیم بنده با اصل آن موافقم و هم معتقدم که فوری است چون اینکه گذشت بلافاصله لایحه بودجه کل مملکتی هم یک تعدیلی درش پیدا میشود و این جور خرج های ضروری که پیش می آید پل لوشان دارد از بین می رود اینها را ما می کنیم و اینرا معتقدم که لایحه صحیحی است

رئیس - رای گرفته میشود بقرورت لایحه آقایان که با فوریت آن موافقت قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد به کمیسیون بودجه و کمیسیون فرستاده میشود

دکتر شاهکار - بنده بکدقیقه وقت می خواهم که عراضی دارم بکنم رئیس - طبق چه ماده ای؟ دکتر شاهکار - طبق همان ماده ای که میتوان بدولت تذکراتی داد ماده اش یاد نیست

رئیس - بعد از دستور صحبت بفرمائید

۶- شور دوم گزارش کمیسیون قوانین دارائی راجع به عوارض فرود و توقف هواپیماها و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش کمیسیون قوانین و دارائی راجع به عوارض فرودگاهها و توقف هواپیما مطرح است گزارش کمیسیون قرائت میشود

(شرح ذیل خوانده شد) گزارش از کمیسیون قوانین دارائی بمجلس شورای ملی کمیسیون قوانین دارائی لایحه شماره ۴۶۶ دولت راجع به عوارض فرود و توقف هواپیماها را بحضور آقایان وزیر راه و معاون وزارت دارائی برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و با اضافه نمودن یک تبصره لایحه

ک - برای نگاهداری هواپیمائی که

مزبور را تصویب و اینک گزارش آن را بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید ماده ۱- عوارض مربوط به هواپیمائی بشرح زیر تصویب میشود

الف - برای صدور گواهی نامه ثبت و تابعیت هواپیما یا صدور ربال (۵۰۰) ب - برای گواهی نامه قابلیت پرواز هواپیما هشتصد ربال (۸۰۰) و برای تجدید آن هشتصد ربال (۸۰۰) ج - برای صدور گواهی نامه بیسیم هواپیما دو صد ربال (۲۰۰) و تجدید آن دو صد ربال (۲۰۰) د - برای صدور گواهی نامه دانشجوی خلبانی یا خلبان خصوصی صدر ربال (۱۰۰) و برای تجدید آن پنجاه ربال (۵۰) ه - برای صدور گواهی نامه خلبان بازرگانی - آموزگار خلبانی - خلبان - سرویس حمل و نقل هوائی و ناوردی مکانیزین هواپیمائی - متصدی عبور و مرور هواپیمائی و متصدی تنظیم عبور و مرور هواپیمائی و هواشناسی دو صد ربال (۲۰۰) و برای تجدید هر یک از آنها صد ربال (۱۰۰) و - برای ثبت اختیارات جدید در هر یک از گواهی نامه های مذکور در بند (ه) هر دفعه صد ربال (۱۰۰) ز - برای تصدیق ارزش هر یک از گواهی نامه های مذکور در بندهای ب - ج - د - ه - که بوسیله کشورهای بیگانه صادر شده باشد صد ربال (۱۰۰)

ح - برای صدور اجازه نامه استفاده از یک فرودگاه خصوصی یا تصد ربال (۵۰۰) و برای تجدید آن دو صد ربال (۲۰۰) ط - برای هر دفعه فرود آمدن هواپیمائی که از خارجه بایران وارد میشود نسبت به هر یکصد کیلو گرم وزن حد اکثر هواپیما که در گواهی نامه قابلیت پرواز آن تعیین شده در ربال (۲)

تبصره ۱- هواپیماهای خارجی موضوع این بند در صورتی که از چند فرودگاه کشور در داخل ایران استفاده کنند برای هر فرود حق فرود و توقف و سایر عوارض مقرر در این بند بپردازند

تبصره ۲ - فرودگاهی که بمنظور آزمایش پس از ازین فرود هواپیماها در یک فرودگاه کشور صورت میگیرد مشمول مقررات این بند و تبصره آن نخواهد بود

ی - برای استفاده از وسائل روشنائی یک فرودگاه کشور جهت فرود آمدن هواپیمائی که از خارجه بایران وارد شده و بلند شدن هواپیمائی که بخارجه عزیمت مینماید هر دفعه نسبت به هر یکصد کیلو گرم وزن حد اکثر هواپیما که در گواهی نامه قابلیت پرواز آن تعیین شده دو ربال

ک - برای نگاهداری هواپیمائی که

از خارجه بایران وارد شده و در یک فرودگاه کشور در هوای آزاد خارج از آشیانه توقف بنماید برای شش ساعت اول توقف معاف از هر گونه پرداخت و برای بیش از این مدت تا ۲۴ ساعت از قرارداد دینار (۱۰) نسبت به هر متر مربع از زمین اشغال شده و قس علیهذا (در محاسبه طول و عرض هواپیما در نظر گرفته می شود)

ماده ۲- هواپیماهای زیر از پرداخت عوارض مذکور در بندهای ط - ی - ماده یک معاف میباشد: الف - هواپیماهای متعلق بدربار سلطنتی ب - هواپیماهای متعلق بدولت اعم از نظامی و غیر نظامی مادامیکه برای خدمات عمومی و بدون قصد انتفاع بکار میروند و همچنین هواپیماهای حامل میمانان دولت ج - هواپیماهای متعلق برؤسای کشورهای خارجی د - هواپیماهای نمایندگان سیاسی دول خارجی در ایران بشرط معامله متقابله مادام که بدون قصد انتفاع بکار میروند

و - هواپیمائی که بنا بتقاضا یا اجازه دولت ایران بمنظور جستجو و نجات یا هواپیماهای مفقود در ایران پرواز می کنند مادامیکه بدون قصد انتفاع بکار روند کلیه هواپیماهایی که بنا بتقاضا یا اجازه دولت ایران برای کمک در امور سمیاشی و مبارزه با آفات نباتی و غیره در ایران پرواز میکنند مادامی که بدون قصد انتفاع بکار روند

تبصره - با استثنای هواپیماهای موضوع (بند ج - د - و) کلیه هواپیماهای خارجی دیگر که در ایران اجازه پرواز تحصیل می نمایند مکلفند نمره و مشخصات خارجی خود را تبدیل به نمره و مشخصات ایرانی نمایند

ماده ۳- اداره کل هواپیمائی کشور میتواند ساختمانها و اراضی و وسائل مورد احتیاج هواپیماها را که متعلق بان اداره می باشد بشرح عادلانه و با تصویب وزارت راه با اجازه و گذار و عوائد آنرا بحساب درآمد عمومی کشور وصول و تعویل خزانه داری کل نماید

ماده ۴ - از تاریخ تصویب این قانون هر نوع عوارض دیگری راجع به هواپیمائی کشور ملغی میشود

ماده ۵ - وزارت راه و وزارت دارائی مسؤول اجراء این قانون می باشند

مخبر کمیسیون دارائی - مشابهی رئیس - گزارش کمیسیون راه قرائت می شود (شرح زیر قرائت شد)

ماده ۳- اداره کل هواپیمائی کشور میتواند ساختمانها و اراضی و وسائل مورد احتیاج هواپیماها را که متعلق به آن اداره می باشد بشرح عادلانه و با تصویب وزارت راه با اجازه و گذار و عوائد آن را بحساب

رئیس - بنا بر این مخالفی نیست رأی گرفته می شود بقرورت آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد

ماده ۳- اداره کل هواپیمائی کشور میتواند ساختمانها و اراضی و وسائل مورد احتیاج هواپیماها را که متعلق به آن اداره می باشد بشرح عادلانه و با تصویب وزارت راه با اجازه و گذار و عوائد آن را بحساب

رئیس - بنا بر این مخالفی نیست رأی گرفته می شود بقرورت آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد

ماده ۳- اداره کل هواپیمائی کشور میتواند ساختمانها و اراضی و وسائل مورد احتیاج هواپیماها را که متعلق به آن اداره می باشد بشرح عادلانه و با تصویب وزارت راه با اجازه و گذار و عوائد آن را بحساب

رئیس - بنا بر این مخالفی نیست رأی گرفته می شود بقرورت آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد

ماده ۳- اداره کل هواپیمائی کشور میتواند ساختمانها و اراضی و وسائل مورد احتیاج هواپیماها را که متعلق به آن اداره می باشد بشرح عادلانه و با تصویب وزارت راه با اجازه و گذار و عوائد آن را بحساب

رئیس - بنا بر این مخالفی نیست رأی گرفته می شود بقرورت آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد

در آمد عمومی کشور وصول و تحویل خزانه -
داری کل نماید
رئیس - چون مخالفی نیست رأی
گرفته میشود بماده سوم آقایانی که
موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند)
تصویب شد ماده چهارم مطرح است قرائت
میشود

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۴ - از تاریخ تصویب این قانون
هر نوع عوارض دیگری راجع به وایمائی
کشور منتقل میشود

رئیس - مخالفی نیست ، رأی گرفته
میشود بماده چهارم آقایانی که با ماده
چهارم موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند)
تصویب شد ماده ۵ مطرح است قرائت
میشود

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۵ - وزارت راه و وزارت دارائی
مامور اجرای این قانون میباشند

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده
پنجم آقایانی که موافقت قیام بفرمایند
(اکثر برخاستند) تصویب شد کلیات آخر
مطرح است چون مخالفی نیست بنابراین
برای ملاحظه بمجلس سنا فرستاده می
شود .

۷- بیانات بعد از دستور آقای دکتر شاهکار راجع به بحرین و جواب آقای نخست وزیر

رئیس - چون چیزی در دستور نداشتیم
آقای دکتر شاهکار میتوانند طبق تبصره
ماده ۶۶ مطلبی دارند بفرمایند
دکتر شاهکار - بنده از حضور
آقای نخست وزیر میخواهم استفاده بکنم
و این مطلب را از ایشان بیرسم و از ایشان
تقاضا بکنم که همین حالا جواب بدهند .
در روزنامه ها خواندیم که آقای شیخ سلیمان
گفته است که میخواهد وارد اتحادیه سوم

عرب بشود (یکی از نمایندگان - کدام
شیخ سلیمان ؟) اینقدر اینجرف مضحك
و در همین حال تأسف آور است که نهایت
ندارد از نظر کوچک بودن دماغ و عدم
آشنائی بقوانین و حقوق بین المللی از طرف
شیخ مذکور. تأسف آور نیست که چطور
شده است روزنامه های ما يك چنین خبر
بی سروپائی مینویسند و چرا جناب آقای
نخست وزیر تا به حال سکوت اختیار فرموده اند
من از ایشان تقاضا دارم که پشت
تربیون مجلس بیایند و این مطلب را برای
نمایندگان محترم تذکر بدهند (امید سالار -
کمیسیون خارجه را هم برای این موضوع دعوت
کرده ایم) که چنین موجودی را ما نمی شناسیم
بعربین متعلق بایران است (صحیح است - صحیح
است) و جزایران است و وارد هیچ اتحادیه مثلث
یا مربعی نخواهد شد و اقداماتی را که دولت
کرده است هر چه زودتر در پشت تربیون
مجلس شورای ملی با اطلاع نمایندگان
برسانند .

رئیس - آقای نخست وزیر

نخست وزیر - بنده شرفیاب شدم که
قدری باز راجع ببودجه خدمت آقایان عریضی
بکنم ولی چون جناب آقای دکتر شاهکار
سؤالی فرمودند از این فرصت استفاده میکنم
و جواب ایشان را میدهم در بدو تشکیل دولت
آقایان بخاطر دارند که از نظر سیاست خارجی
عرض کردم که هر دولت وطنپرست ایرانی
چه این دولت و چه دولت دیگری باشد
باممالکی روابط حسنه و دوستی و مودت
برقرار میکند و خواهد داشت که آن ممالک
نسبت باصل حاکمیت نسبت ببقرق ایران
و تمامیت ارضی ایران احترام متقابل داشته
باشد (صحیح است) و بنده اطمینان دارم
که این دولت یا هر دولتی که بعد از این دولت
بامراعلیحضرت همایون شاهنشاهی متصدی
کار شود توجه باین امر خواهد داشت
عرض کنم دیشب بنده هم در اطلاعات این
خبر را خواندم بطوریکه آقای دکتر

شاهکار فرمودند باعث تأسف من شدو آن
اینکه شیخ بحرین بر ریاض رفته است و می
خواهد در يك اتحادیه سومی که از کویت
و عربستان سعودی تشکیل خواهد شد
شرکت کند بنده خیال نمیکنم که این خبر
يك مبتای صحیحی داشته باشد و این شیخ هم
برای این منظور بآن صفحات رفته باشد
حالا که این سؤال را فرمودید بنده وظیفه
خودم میدانم که نظریه و رویه قطعی دولت
شاهنشاهی را بسمع نمایندگان محترم
برسانم هر دواتی که چنین فکری داشته
باشد و چنین عملی بکند ما اینطور استنباط
میکنیم که آن دولت نمیتواند بامار روابط داشته

باشد (صحیح است) یعنی بهیچوجه من الوجوه
ما این رویه را نمی پسندیم و اینرا دال بر
آن میدانیم که آن دولت نمیخواهد باما
روابط داشته باشد (صحیح است) آقایان
اطمینان داشته باشید که دولت شاهنشاهی
بانام قوا و مقدراتی که دارد از حق خودش
و مخصوصاً از خاک خودش دفاع خواهد
کرد و هیچ تردیدی نداشته باشید ما
وظیفه مان کاملاروشن است و گفته ایم و باز
هم تکرار میکنیم این جمله را هم عرض
کردم که همه تکلیف خودشان را بدانند و
اگر خواستند يك همچو کاری بکنند ما
فوراً با آنها قطع رابطه خواهیم کرد و برای
همیشه هم قطع رابطه میکنیم برای همیشه
قطع رابطه خواهیم کرد (احسن است) و با
تمام قوا و مقدرات خودمان از خاک
خودمان دفاع میکنیم (احسن است)
(دکتر شاهکار - تمام نمایندگان هم
از شما حمایت خواهند کرد و مردم هم
پشتیبان شما هستند) (دکتر بیناد چیزی
هم کم نمی کنیم) و عرض دیگری که دارم
اینست که فوریت دو لایحه که دولت تقدیم
کرده بود مطرح بود و آقایان محترم
رأی دادند

انشاء الله پس فردا امیدواریم که بودجه
را تقدیم مجلس شورای ملی بکنیم (احسن است)
و همینطور هم که بنده عرض کردم ما تصمیم
داریم يك بودجه حقیقی بدهیم، یعنی يك
بودجه ای که متأسفانه كسر دارد و لازم
است که این حقیقت را آقایان نمایندگان
محترم بدانند که بودجه ما درجه حدودی
كسر دارد تا مایك بودجه متعادلی بیاوریم
و بعد بگوئیم كسر دارد اینست که امیدواریم
که با جدیتی که کارمندان وزارت دارائی
کرده اند و حتی دو روز تعطیل را هم
که بنده کسالت داشتم از هشت صبح در
نخست وزیری مشغول کار بودیم و امیدواریم
که سه شنبه لایحه را تقدیم مجلس شورای
ملی بکنیم (انشاء الله)

۸- تعیین می قع جلسه بعد ختم جلسه

رئیس - مطلبی را که میخواستم به
اطلاع آقایان نمایندگان محترم برسانم
يك لوایح زیادی در کمیسیون ها هست
منجمله در کمیسیون دادگستری تقریباً ۴۴
لایحه است و همینطور در کمیسیون دارائی
۲۴ لایحه و در بازرگانی ۶ تا ۷ بودجه ۷
و در خارجه ۷ لایحه هست چون آقایان
مسبق هستند وقتی بودجه در مجلس مطرح
شد و در دستور گذارده شد از دستور
خارج نمی شود قبل از اینکه بودجه را بدهند
و کمیسیون بودجه تصویب کند و گزارشش
را بدهد کاری در دستور نداریم، اینست
که تمنا میکنم کمیسیون را هر چه زودتر
تشکیل بدهند و لوایحی که هست بترتیب
الاهم فالاهم تصویب بفرمایند و گزارش
آنها بدهند که در مجلس مطرح شود
رئیس - جلسه را ختم میکنیم . جلسه
آینده روز سه شنبه خواهد بود
(مجلس نیم ساعت پیش از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی -
رضا حکمت